

GRAFİK TASARIM EĞİTİMİNDE ÜRETİM TEKNİKLERİ ve BASKI ÖNCESİ HAZIRLIK BİLGİLERİNİN GEREKLİLİĞİ

İbrahim Gökhan CEYLAN*

Öz

Grafik tasarım eğitiminde yaratıcılığın ve estetik kaygıların geliştirilmesine yönelik bilgilerin yanında sektörün ihtiyacını karşılayacak tasarımcılarında yetiştirilebilmesi için üretim teknikleri ve baskı öncesi hazırlık bilgilerinin de tam anlamıyla verilmesi gerekmektedir. Grafik tasarımcı tarafından hazırlanan basılı materyaller hangi baskı tekniği ile çoğaltılacaksa ona uygun şekilde bir baskıya hazırlık sürecinden geçmelidir. Bu nedenle iyi bir tasarımcı bu bilgileri bilmek durumundadır. Sektörün ihtiyacının karşılanabilmesi için grafik tasarımcıların eğitimleri esnasında bu bilgileri almaları gerekmektedir. Aksi takdirde sektörde bu bilgileri öğrenmeden istedikleri konularda çalışmamaktadırlar.

Grafik tasarım eğitiminde üretim teknikleri ve baskı öncesi hazırlık bilgilerinin gerekliliği ile ilgili üniversite mezunu grafik tasarımcısı olan matbaaların ve ajansların sahipleri, yöneticileri, baskı ustaları ve uzman grafikerler ile görüşülmüştür.

Araştırmada grafik tasarım eğitiminde üretim teknikleri ve baskı öncesi hazırlık bilgilerinin gerekliliği incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Grafik Tasarım, Grafik Tasarım Eğitimi, Baskı Öncesi Hazırlık, Baskı Teknikleri, Matbaa.

PRODUCTION TECHNICS AT GRAPHIC DESIGN EDUCATION AND THE NECESSITY OF PREPARATION KNOWLEDGE OF PRE-PRINTING

Abstract

It is necessary to teach the knowledge of production technics and pre-printing preparations besides the knowledge of developing creativity and aesthetic concerns in order to educate the designers to fulfill the needs of the sector totally at graphic design education. The printed materials prepared by the graphic designer should be evaluated in proper criterias if the materials are to be printed. Graphic designers should have the knowledge of the required knowledge of the area in order to meet the need of the sector. If they do not manage this they have difficulty in finding job they want.

Graphic design program graduates, the owners of printing houses and agencies, managers, printing professionals and expert graphicers were interviewed among the necessity of acquiring the knowledge of pre-printing and production technics.

In the study the necessity of the production technics and pre-printing knowledge at graphic design education are examined.

Keywords: Graphic Design, Graphic Design Education, Pre-Printing Preparation, Printing Technics, Printing.

1. GİRİŞ

Grafik tasarım, her türlü iletişim aracı üzerinde okunan ve izlenen görüntülerin tasarımıyla ilgilidir. Kağıt benzeri materyaller üzerine çeşitli baskı teknikleri kullanılarak aktarılan basılı malzemeleri, afişleri, kitapları, dergileri, broşürleri, bilgi ve uyarı işaretlerinin tasarımı, grafik tasarım alanı kapsar. Grafik tasarımın amacı estetik kaliteyi en anlamlı şekilde kullanarak iletişim etkinliğini üst düzeye ulaştırmaktır. (Ketenci ve Bilgili, 2006: 278)

* Yrd. Doç. Dr., Sinop Üniversitesi, Gerze Myo, Tasarım Bölümü, gokhanceylan@sinop.edu.tr

Grafik tasarımcının yaratıcı düşünce ve estetiğin dışında bazı bilgilere sahip olması gerekmektedir. Bunların başında baskıya hazırlık süreci, grafik üretim teknikleri ve renk gelmektedir.

Tüm bunların ışığında bu araştırmada, grafik tasarım eğitiminde üretim teknikleri ve baskı öncesi hazırlık bilgilerinin gerekliliği incelenecektir.

2. YÖNTEM

Araştırma tarama modelinde betimsel bir nitelik taşımaktadır. Betimsel araştırma kurumların, grupların mevcut durumlarıyla ilgili geniş açıklamalar yapmak için çok sayıda denek ve objeyle belli bir zaman dilimi içerisinde yapılan çalışmadır. (Kaptan, 1998, s. 59)

Grafik tasarım eğitiminde grafik üretim teknikleri ve baskı öncesi hazırlık bilgilerinin gerekliliğinin ortaya konulabilmesi için amacıyla yapılan bu araştırma, “tarama modeli” şeklinde düzenlenmiştir. Bu model, geçmişte ve halen var olan durumu olduğu gibi betimlemeyi amaçlayan bir araştırma yaklaşımıdır. Tarama modeli daha çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir yargıya varmak amacıyla, evrenin tümü ya da ondan alınacak örnek ya da grup üzerinde yapılmaktadır. (Karasar, 1998, s. 49)

Grafik tasarım eğitiminde grafik üretim teknikleri ve baskı öncesi hazırlık bilgilerinin gerekliliğinin ortaya konulabilmesi için Ankara’da bulunan üniversite mezunu grafik tasarımcısı çalışanı olan, matbaa ve ajanslarda konu hakkında görüş bildirebilecek yetki ve donanımına sahip uzman kişilerin görüşlerine başvurulmuştur. Bu araştırmanın evrenini Ankara’da matbaacılık sektöründe çalışan grafik tasarımcılar, matbaa yöneticileri, matbaa sahipleri ve ofset baskı ustalarından oluşturmuştur. Örneklem grubu 25 kişiden oluşmuştur. Görüşme formunda yer alan sorular, alanda uzman kişilerin görüşleri alınarak, gerekli düzeltmeleri yapıldıktan sonra uygulanmıştır.

3. GRAFİK ÜRETİM TEKNİKLERİ

Çok eski tarihlerde farklı yüzeyler üzerine farklı tekniklerle baskı denemeleri yapılmaktaydı. Fakat asıl olarak M.S. 105’te Çin’de kağıdın bulunuşu baskı sanatına farklı bir ivme kazandırmıştır. Bu adımlar baskı sanatının bir ifade aracı olarak kullanımını arttırmış ve zamanla birçok baskı tekniğinin doğup gelişmesine ortam hazırlamıştır. (Kınık, 2005:1)

Çinliler 2. Yüzyılda mermer kabartma şekil ve yazıların üzerine ıslak kağıt presliyor ve sonra da bu kağıtları mürekkepliyorlardı. Dört yüzyıl kadar süren bu teknikten sonra ağaç blokları oyarak, basılacak iş kabartma haline getiriliyor, daha sonra fırça ile mürekkep sürülüp, preslenerek kağıda baskı yapılıyordu.

İlk kitap basım işlemini M. Ö. 868 yılında yine Çinliler gerçekleştirmiştir. Bu kitap tahta kalıplar üzerine oyulan ve yüksek baskı biçiminde hazırlanan "**Diamond Sutra**" adlı kutsal budist öğretilen yaklaşık 5 metre uzunluğunda rulo kağıtlara basılmıştır.

Görsel 1. Diamond Sutra

15, 16. ve 17. Yüzyıllarda ağaç ve metal baskıda tarama tekniklerinin gelişmesi sonucu, daha ayrıntılı ve ton farklılaşmalarına olanak sağlayan baskıların elde edilebilmesi mümkün olmuştur. Baskıya renk verme olgusu ilk kez bu şekilde (gölgelendirilerek) meydana gelmiştir. (Teker, 2009: 91)

Rafael tarafından İtalya kurulan baskı sanatı okulunda dönemin en ünlü sanatçılarından Rembrand'ta yer almıştır (1606-1669). Rembrand asitle yedirme tekniğini kullanarak portrelerinde insan yüzünün ifadelerini araştırmış, dini konularda ise kuvvetli bir ışık – gölge yaratmıştır.

Marco Polo'nun Çin'de gördüğü ve büyük bir hassasiyetle incelediği ağaç baskı bloklarıyla basım yöntemi (ksilografi) Avrupa'da 14. Yüzyılda parşömeden kağıda geçişle birlikte ortaya çıkmıştır. Avrupa'da baskı ilk önce dini eserlerin basımıyla başlar. Oymacılığın da gelişmesiyle birkaç sayfalık işlerde basılabilmektedir. Burada en büyük sorun harflerin ahşap olması ve fazla tiraja dayanıklı olmayışdır.

Avrupa'da modern basımcılığın temeli bu şekilde gerçekleştirildikten sonra bütün bu öğeleri birleştirerek tipografik baskı tekniğini geliştiren Alman asıllı Johannes Gutenberg oldu. Tipografik basım yönteminin bütünü ana kalıpların (matris) yapımı, dökümlerin yapılması, metinlerin dizilmesi ve el baskısıyla basım Gutenberg tarafından gerçekleştirildi. 1440 yılında bir kuyumcu yanında oyma işlerinde çalışırken, ayrı ayrı harf şekillerini yan yana getirerek dizgisini oluşturmak ve sayfayı bastıktan sonra, dağıtılacak harfleri yeni sayfaların tertibinde kullanabileceği bir sistem üzerinde çalışmaya başlamış ve bu çalışmaların getirisi olarak yüksek baskı sistemini geliştirmiştir. (Kaya, 2000:2) 1455'te bastığı ilk kitap Latince bir kutsal kitaptı. Gutenberg Kutsal Kitabı denen bu yapıt **Kırk İki Satırlı Kutsal Kitap** ya da **Mazarin Kutsal Kitabı** olarak da bilinir.

Tipografik baskı tekniği ile ağaçbaskı resim sanatının işbirliği sayesinde Almanya'da resimli kitap basımı yaygınlaşmıştır. Ağaç baskı resimlemelerle basılan ilk kitap, 1460 tarihli **“Böhmenli Çiftçi”** dir. Kitabın baskısı Albrecht Dürer tarafından gerçekleştirilmiştir. (Becer, 1997: 92-93)

1727' de ilk Türk basımevini İbrahim Müteferrika açmıştır. Bu basımevini Türk Grafik sanatımızın ilk ocağı, İbrahim Efendi'yi de bu sanatın piri saymak doğru olacaktır. Tarihimizde, basıp çoğaltma yoluyla elde edilmiş ilk resimli kitap, bunu basabilmek için gereken ilk döküm yazısı, ilk resim kalıbı İbrahim Efendi'nin tarafından yapılmıştır. Bütün dünyada olduğu gibi Türkiye'de de grafik sanatlar basımcılıkla birlikte oluşmuş ve kimlik

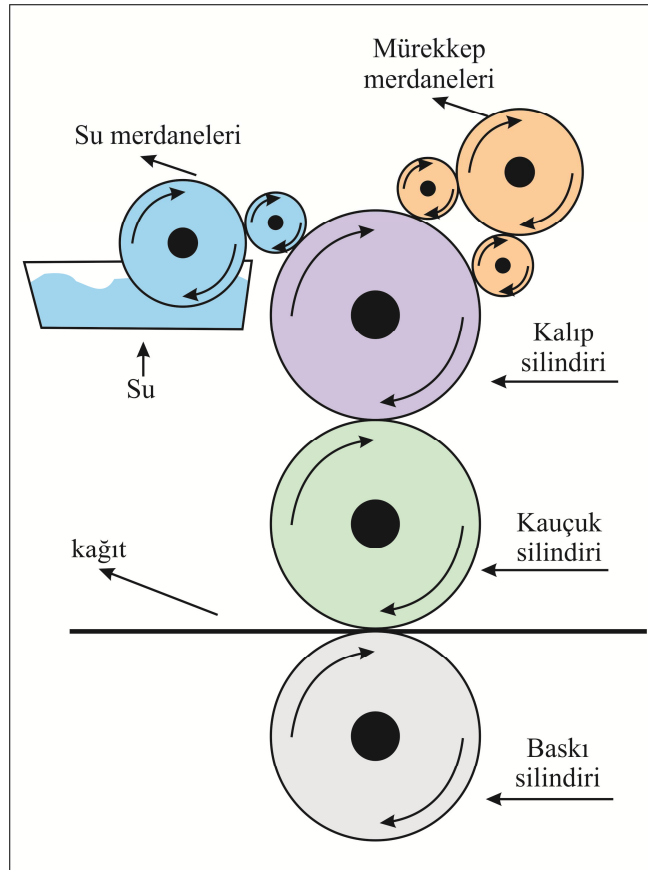
kazanmıştır. (Kalafat Alpaslan, 2007: 86) Matbaanın ilk basılan kitabı Vankulu Lügatı olmuştur.

Bugünkü ofset baskı sisteminin temelini ise taş baskıcılığı (litografi baskı) oluşturur. Taş baskı kalıbında basan yerler ile baskı yapmayan yerler aynı yükseklikte olduğu için adına düz baskı denir. Alois Senefelder (1771-1834) tarafından bulunan taş (litografik) baskı sisteminin grafik sistemlerde kullanılmaya başlaması ancak 19. Yüzyıl ortalarında fotoğrafçılığın gelişmesi ile gerçekleşebilmiştir. (Kansu ve diğerleri, 2008:3)

Serigrafi yöntemi kullanılmaya başlandığından beri, dünyada birçok ülke tarafından yaygın bir şekilde kullanılan bir baskı tekniği halini almıştır. 19.yy.' da Uzakdoğulu göçmenler aracılığıyla Amerika'ya getirilen bu teknik, eli yatkın ustalar vasıtasıyla ile kısa sürede ülkeye yayılmıştır. 20.yy.'a gelindiğinde Avrupa'nın hemen hemen tamamında serigrafi tekniği yaygın olarak kullanılmaktaydı. Avrupa ve Amerika'da grafik, resim, tekstil ve seramik dekorlarında işlevsel nedenli kullanımların yanı sıra sanatçılar da eserlerini üretirken bu yöntemi kullanmışlardır. (Pekmezci, 1992:15) Serigrafi tekniğinde benzeyen bir tekniğin 8. yy.'da Çin ve Japonya da eleğe at kılı gererek yapıldığı bilinmektedir. Kalıbın şekli aynı kalmasına rağmen, zaman içinde elekte kullanılan materyal değişikliğe uğrayarak çağımıza kadar ulaşmıştır. (Tepecik, 2002:111)

Ofset baskı özellikle yüksek tirajlı ve çok renkli işlerde olumlu sonuçlar vermektedir. Merdanelerin yönü aynı doğrultuda olduğundan ofset baskının hızı da yüksektir. (Ünsal, 1971: 395)

Görsel 2. Geleneksel Ofset Baskı Şeması

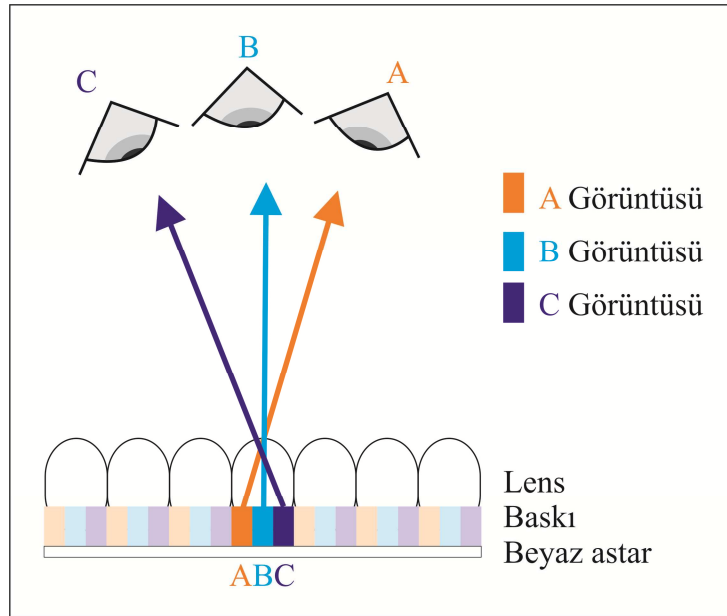

Ofset baskı sayesinde bir çok materyale baskı yapmaya başlarken ambalaj sektörü için ise tıfdruck ve flekso baskı sistemleri gelişmektedir. Tıfdruck baskı, gravür baskıdır. Metal silindir kalıp, lazer ile oyularak oluşturulur. Sıvı olan mürekkep kalıbın oyuk kısımlarına dolar, diğer mürekkepler sıyrıcaç ile sıyrılır. Oyuk kısımlardaki mürekkebin kağıdı boyamasıyla baskı gerçekleşir. (Yanık, 2008: 64) Flekso baskıyı tipo baskıdan ayıran en önemli özellik kalıbının fotopolimerler klişeler olmasıdır. Ekonomik oluşu, karmaşık bir teknoloji gerektirmemesi ve hemen hemen her türlü materyale baskı yapabilmesi, baskı kalitesinin düşük olsa dahi flekso baskının ambalaj baskılarında tercih edilmesinin sebepleridir. (Mazlum, 2006:123)

Lenticular baskı ise, plastik tabaka ve farklı açılardan bakıldığında değişen görüntü bölümleri olmak üzere iki ana elemandan oluşur. Plastik tabaka, değişen görüntü bölgelerini gözün görmesine olanak sağlayan bir dizi paralel lensten oluşmaktadır ve lens bakış açısına bağlı olarak tabakanın baskı yapılamayan alanına yerleştirilmiştir. Değişen görüntü ise bilgisayar yardımıyla farklı açılardan bakılınca yalnız bir tanesi görülecek şekilde kombine edilmiştir. (Tutak ve diğerleri, 2009:108)

Görsel 3. Lenticular Baskı Şeması

Ayrıca Hexachrome baskı tekniğinden bahsetmek gerekirse, PantoneR tarafından 1995 yılında dünya basım endüstrisine sunulan Hi- Fi (High Fidelity) ultra yüksek kalite 6-renk baskı sistemidir. Konvansiyonel baskı sisteminde kullanılan CMYK boya formülleri yeniden geliştirilecek, renklerin daha kromatik olması hale gelmesi sağlanmış ve ayrıca Orange (Turuncu) ile Green (Yeşil) boya eklenerek Ofset Baskı Renk Gamutu iki katına çıkarılmıştır. Böylece ekranda gördüğümüz fakat konvansiyonel baskı ile elde edemediğimiz tüm renkler Hexachrome ile basılabilmektedir. Öte yandan Pantone Renk Kataloğundaki tüm renk tonlarının %90'ı, sadece 6 renk kullanarak, CMYKOG (Hexachrome) basılabilmektedir. (ASO, 2009: 4)

Çağımızdaki teknolojik gelişmelere paralellik göstererek hızlı bir ivme kazanan basım sektörünün gelişen yüzü dijital baskı sistemleridir.

Görsel 4. Dijital Baskı Şeması

Baskı sektöründe, dijital baskıya olan ilgi hızla artmaya devam etmektedir. Yapılan araştırmalara göre dijital baskı sistemlerindeki artış her geçen gün artmaktadır. Hatta bunun getirisi olarak bir çok baskı makinesi üreten firma, dijital baskı üzerine çalışmalar yapmaya başlamıştır.

Üretim öncesi numuneler, ek baskı kapasitesi, ofset öncesi üretim, ofset baskı sonrası üretim v.b. bunun örnekleridir. Dijital baskı, ticari yaşama daha fazla iş gücü ve maddi güç kazandırarak, matbaacılara geçmişte mümkün olmayan bir üretim seçeneği sunmaktadır. (Cengiz, 2007:195)

4. BASKI ÖNCESİ HAZIRLIK

Bulduğumuz çağda bir çok alanda gerçekleşen gelişmeler birey ve toplum yaşamını direk olarak etkileyip yönlendirmektedir. Çağımızdaki gelişmeler bir çok alanda olduğu gibi eğitim sistemi ile de etkileşim içine girmektedir. Başarılı yeni nesil bir tasarımcı, günümüz tasarım ilkeleri ve uygulamalarını bilen, eskiden kullanılan teknikleri bilen, çağdaş teknolojilere göre yetişmiş kişilerdir. Sektörün gereksinimi olan donanımlı iş gücünün yetiştirilmesinin giderek önemi artmaktadır.

Ancak araştırmalar göstermektedir ki grafik bölümü mezunlarının çoğu sektörde çalışabilme noktasında eksiklikleri vardır. Meslekleri gereği üretim tekniklerini ve baskı öncesi hazırlık aşamalarını bilmeleri gerekirken bu konularda yeterli olmadıkları gözlemlenmektedir. Sektör temsilcilerinden Ankara Reklamcılar Derneğine bağlı reklam ajansları yetkilileriyle yapılan görüşmelerde öğrencilerin baskı ve baskıya hazırlık süreçleri bilgilerinin istihdam edilmeyi sağlayacağı belirtmişlerdir.

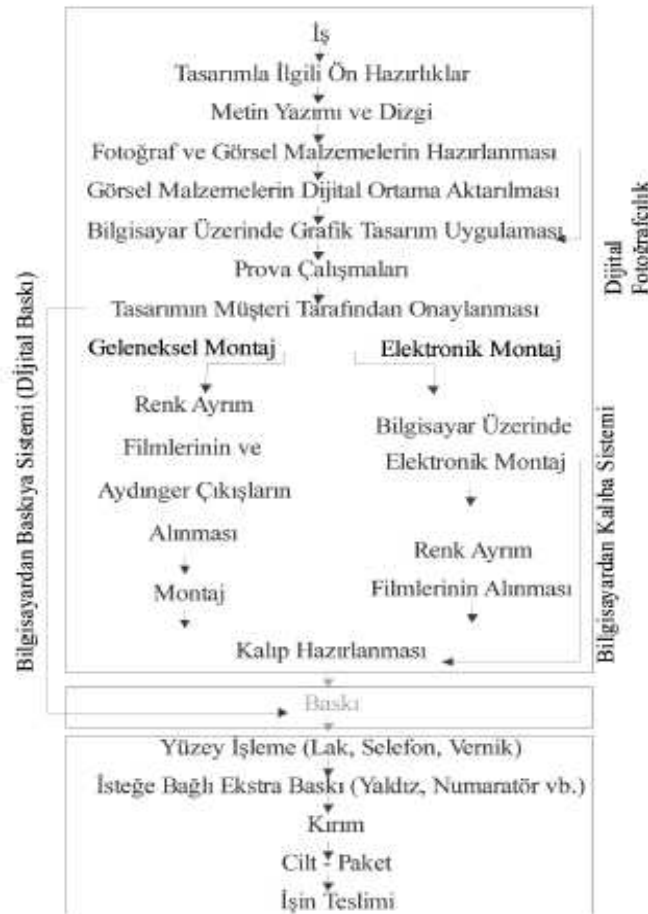
Bu esasta grafik tasarım mezunlarının meslekleri gereği bilmeleri gereken ve onlardan beklenen, istihdam sırasında da tercih edilmelerini sağlayan konuları; (baskı öncesi hazırlık aşamaları, metin yazımı – yazı karakterleri ve fontlar, görsel malzemeler, tram, forma, kros, marj ayarları, kağıdın özellikleri, baskı teknikleri, renk ayrımı, tire, temel baskı terimleri, baskı teknikleri, baskı koruma malzemeleri) bilmesi gerekmektedir. (Korucu Taşova'dan aktaran Ceylan ve Akengin, 2014: 171 - 172)

Baskı öncesi hazırlık sürecine başlamak için öncelikle yaratıcı düşünce ortaya çıkmalıdır. Daha sonra sırasıyla basılacak için özelliğine göre hazırlık yapılarak bir baskı tekniği, basılacak malzemenin cinsine, basılacak materyalin (broşür, katalog vb.) ne olduğuna ve baskı sonrası yapılacak işlemlere (özel kesim, lak vb.) göre devam etmektedir. Yaratıcılık ve kapsamlı bilgi gerektiren grafik hizmetleri, günümüzde büyük oranda masaüstü yayıncılık sisteminde grafik, resim ve metin işleme programları kullanarak basımevi veya reklam ajanslarının bünyesinde oluşturulmaktadır. Baskı öncesi masaüstü yayıncılık sisteminde muhtelif grafik programlar, uygun bir PC veya Mac bilgisayar, resim taramak için scanner ve çıktı almak için de yazıcı kullanılmaktadır. Daha önceleri bu süreçler ayrı birimler tarafından oluşturulurken, çağımızda, dijital baskı sistemi ile doğrudan baskıya geçmek mümkün olmaktadır. (Tenli'den aktaran Yavuz, 2010: 8)

Müşterinin işi getirmesiyle başlayan ve grafik tasarımcının renk ayrımı yapılmış film ve ya kalıp çıkışlarını matbaaya ulaştırmasıyla son bulan süreç baskı öncesi hazırlık aşamasıdır. Bir grafik tasarımcı, baskıya bir işi yollarken belirli basamakları sırasıyla uygulaması gerekmektedir. Tasarımda kullanılan fotoğraflar, yazı karakterleri – font ve puntoları, kros çizgileri, çizgi kalınlıkları, tram değerleri, katlama, kırım ve kesim çizgileri bilmesi gereken konulardandır. Tasarım aşaması tamamlandıktan sonra renk ayrımı, işin forma hesabı, kağıt seçiminin yapılması ve matbaaya filmlerin veya kalıpların teslimi ile baskı öncesi hazırlık süreci sona ermektedir. (Eryılmaz, 2008: 28-29)

Şema 1. Basım İşletmelerinde Üretim Aşamaları

Kaynak: Korucu Taşova ,2009:121

Grafik tasarımcı ister ajansta çalışsın, ister basımevinde üretim tekniklerini ve basım öncesi hazırlık süreçlerini bilmek zorundadır. Eğer bu süreçleri doğru şekilde bilmezse henüz tasarım için çalışma sayfası açarken ortaya çıkacak ürünle ilgili hatalar yapmaya başlayacaktır. Bu süreçlere hakim olduğunda tasarımcı tasarımı gerçekleştirirken sonuçlandığında eline gelecek ürünle ilgili de fikir sahibidir. Müşterisinin isteklerini basım süreçlerine uygun şekilde yönlendirerek sonrasında olabilecek anlaşmazlıkları minimum seviyeye indirmiş olacaktır. Ve hem müşteri memnuniyetini yükseltirken, hizmet kalitesinde de çitasını yükseltecektir. Baskı öncesi hazırlık ve üretim teknikleri bilgileri eksik olan tasarımcılar henüz tasarıma başlarken hatalar yapmaktadırlar.

Ceylan (2012)'in sektör temsilcileri ile yapmış olduğu araştırma da “Ofset Baskıda Grafik Tasarımdan Kaynaklanan Karşılaştığımız Baskı Hataları Nelerdir?” sorusuna, %88,8’si Yanlış Renk Modeli (RGB-CMYK) Kullanımı, %81,5’i Kesim Paylarının Verilmemesi, %66,6’sı Düşük Kalitede Fotoğraf Kullanımı, %59’u Gradient-Lens Kullanımı, %51,8 Overprint, %48’i Ebat bilgisi Eksikliğinden Kaynaklanan Hatalar, %40,7’si Pantone Renk Kullanımı, %37’i Baskı Kroslarının Yerleştirilmesinin Hatalı Olması, %37’si Yazıların Vektörel Çizimlere Dönüştürülmeden (Convert) Baskıya Gönderilmesi, %37’i Cilt Paylarının Verilmemesi, %33,3’ü Kesim Çizgilerine Yakın Çalışılması, %33,3’ü Yazıların 4 Renk Kullanımı / Piksel tabanlı Programlarda Yazı Kullanımı, %30’u Fotoğraf Linkinin Doğru Olmadığı Görsellerin Kullanımı, %30’u Sırt Payının Hatalı Verilmesi, %29,6’sı Yoğun Zeminlerde İnce ve Düşük Puntolu Yazı Kullanımı, %29,6’sı Yoğun Zeminlerde Saydam Öğelerin Kullanımı, %22,2’i Kullanılan Fotoğraflarda Bazı Renk Tonlarının Yoğun Olması, %22,2’si Ofset Baskı Sonrası İşlemler için Payların Verilmemesi yanıtını vermiştir. Araştırmaya katılanlar karşılaştıkları hata olarak en fazla Yanlış Renk Modeli (RGB-CMYK) Kullanımı ve Kesim Paylarının Verilmemesini ifade ederken, en az olarak da Kullanılan Fotoğraflarda Bazı Renk Tonlarının Yoğun Olması ve Ofset Baskı Sonrası İşlemler için Payların Verilmemesini ifade etmişlerdir. Ofset baskı sisteminin de geçerli olan bazı baskı hataları günümüzde sıklıkla karşımıza çıkan dijital baskı sistemleri içinde geçerlidir. Tasarımcı bu bilgilere çok dikkat etmelidir. İster tasarımı kendisi yapsın, isterse matbaa veya reproduksiyon atölyelerinde tasarımcı olsun bu tarz hatalar olmaması için son kontrollerini baskıya hazırlık ve üretim teknikleri bilgileri doğrultusunda yapmalıdır. Yine aynı araştırma da “Sizce bu Baskı Hatalarının Sebepleri Nelerdir? ” sorusuna, %88,8’i Eğitimdeki Yetersizlik / Eğitimsizlik, %77,7’i Tecrübe Eksikliği, %44,4’ü Kurum İçi İletişim Eksikliği, %37’si Dikkatsizlik, %29,6’sı Program Hataları, %18,5’i İşlerin Yoğunluğu yanıtını vermiştir. Araştırmaya katılanlar baskı hatalarının sebepleri olarak en fazla Eğitimdeki Yetersizlik / Eğitimsizlik ve Tecrübe Eksikliğini ifade ederken, en az olarak da İşlerin Yoğunluğunu ifade etmişlerdir. (Ceylan ve Akengin, 2014:173-174) Buradan anlaşılmaktadır ki Eğitimdeki Yetersizlik ve Tecrübe Eksikliği, eğitim almış grafik tasarımcıların sektördeki pozisyonlarını ciddi şekilde etkilemektedir.

5. BULGULAR VE YORUM

Tablo 1. Grafik Tasarım Eğitimde Verilmesi Gereken Bilgiler

	f	%
Basım Öncesi Hazırlık Bil.	20	%80
Baskı Teknikleri	15	%60
Cilt Şekilleri	12	%48
Renk Bilgisi	15	%60
Estetik	10	%40
Yaratıcılık	10	%40
Mesleki Program Bilgisi	20	%80
Müşteri İlişkileri	5	%20
Toplam	25	

Çizelge 1 incelendiğinde araştırmaya katılanlar;

“Sizce Grafik Tasarım Eğitimde Verilmesi Gereken Bilgiler Nelerdir?” sorusuna, %80’er Baskıya Hazırlık Bilgileri ve Mesleki Program Bilgileri, %60’ar Baskı Teknikleri ve Renk Bilgisi, %48’i Cilt Şekilleri, %40’ar Estetik ve Yaratıcılık, %20’si Müşteri İlişkileri yanıtını vermiştir. Çizelge 1’e göre araştırmaya katılanlar Grafik Tasarım Eğitiminde Verilmesi Gereken Bilgiler olarak en fazla Baskıya Hazırlık Bilgileri ve Mesleki Program Bilgileri ifade ederken, en az olarak da Müşteri İlişkilerini ifade etmişlerdir.

Araştırmaya katılanların eğitimi grafik tasarımcıların bu bilgilere sahip olmaları ile ilgili görüşleri Çizelge 2 de verilmiştir.

Tablo 2. Grafik Tasarım Mezunlarının Bilgi Düzeyleri

	f	%
Yeterli	7	%28
Yeterli Değil	13	%52
Kısmen	5	%20
Toplam	25	

Çizelge 2 incelendiğinde araştırmaya katılanlar;

“Sizce Grafik Tasarım Eğitim Almış Çalışanlarınızın Bilgi Düzeyleri Nasıldır?” sorusuna, %52’si Yeterli Değil, %28’i Yeterli ve %20’si Kısmen yanıtını vermiştir. Çizelge 2’e göre araştırmaya katılanlar Grafik Tasarım Mezunlarının Bilgi Düzeyleri için en fazla Yeterli Değil derken, en az olarak da Kısmen cevabını vermişlerdir.

Araştırmaya katılanların üniversite mezunu grafik tasarımcıların gerekli bilgileri edinmeleri konusundaki çözüm önerileri ile ilgili görüşleri Çizelge 3 de verilmiştir.

Tablo 3. Çözüm Önerileri

	f	%
Grafik Tasarım Eğitiminde Baskı Öncesi Hazırlık v.s. Bilgilere Önem Verilmeli	22	%88
Sektörel Gelişmeler Takip Edilmeli	13	%52
Müfredatlara Sektöre Uygun Dersler Konulmalı	20	%80
Sektör İle Üniversite İşbirliği Olmalı	15	%60
Sektör Temsilcileri İle Öğrenciler Düzenli Olarak Bir Araya Gelmeli	15	%60
Staj Dönemleri Uzun Olmalı	10	%40
Toplam	25	

Çizelge 3 incelendiğinde araştırmaya katılanlar;

“Sizce Bu Bilgileri Grafik Tasarım Mezunlarının Edinebilmesi İçin Çözüm Önerileri Nelerdir? ” sorusuna, %88’i Grafik Tasarım Eğitiminde Baskı Öncesi Hazırlık v.s. Bilgilere Önem Verilmeli, %80’i Müfredatlara Sektöre Uygun Dersler Konulmalı, %60’ar Sektör ile Üniversite İşbirliği Olmalı ve Sektör Temsilcileri ile Öğrenciler Düzenli Olarak Bir araya Gelmeli, %52’si Sektörel Gelişmeler Takip Edilmeli ve %40’ı Staj Dönemleri Uzun Olmalı yanıtını vermiştir. Çizelge 3’e göre araştırmaya katılanlar Çözüm Önerileri için en fazla Grafik Tasarım Eğitiminde Baskı Öncesi Hazırlık v.s. Bilgilere Önem Verilmeli derken, en az olarak da Staj Dönemleri Uzun Olmalı cevabını vermişlerdir.

6. GENEL DEĞERLENDİRME

Yapılan araştırmalar sonucunda görülmektedir ki üretim teknikleri ve baskı öncesi hazırlık bilgileri grafik tasarım eğitiminde çok önemsenmelidir. Grafik tasarımcıların mutlaka eğitimleri süresince sektörü de tecrübe edip, baskı öncesi, baskı ve baskı sonrası konularında işleyişin nasıl gerçekleştiğini bilmeleri gerekmektedir. Sektörün isteği sadece baskıya hazırlık ve üretim teknikleri bilgileri değil ayrıca mesleki program ve renk bilgilerinin de son derece iyi olmasıdır. Sektöre çalışmaya giden grafik tasarım mezunların bu bilgilerin eksik olduğu yapılan görüşmeler sonrasında ortaya çıkmaktadır. Grafik tasarımcı tasarımını gerçekleştirdiği çalışma hangi baskı tekniği ile çoğaltılacaksa ve hangi cilt şekli ile ciltlenecekse ona uygun şekilde tasarımını gerçekleştirmeli ve baskıya hazırlık işlemlerini gerçekleştirmelidir. Bu nedenle grafik tasarım eğitimi almış bir kişinin mezun olurken bu bilgilerle mezun olması gerektiği gözlemlenmiştir. Bunların çözüm önerisi olarak sektör yetkilileri, grafik tasarım eğitiminde baskıya hazırlık ve üretim teknikleri konuları yoğun olarak yer verilmeli, müfredatlarına sektöre uygun dersler konulmalı, Üniversite – sektör işbirliği önemsenmeli ve sektör temsilcileri ile öğrenciler sık sık bir araya getirilmeli demişlerdir.

Sonuç olarak bakıldığında grafik tasarım eğitiminde baskıya hazırlık ve üretim teknikleri bilgilerine gerekli önem verilmezse, grafik tasarım eğitimi alıp mezun olanlar hem sektörde tutunma problemleri yaşarken, hem de yaptıkları hatalı tasarımlar yüzünden zaman ve maliyet kaybına sebep olacaklardır. Ayrıca çalışma hayatına başlangıç aşamasında grafik tasarım mezunlarının hak ettikleri yerden başlamayacakları gözlemlenmiştir.

KAYNAKÇA

Aslan, B. (2010). **Ofset Baskı Tekniği İle Uygulanan Mürekkebin Kuruma Esnasında Renk Değişimlerinin İncelenmesi**. Ankara: Gazi Üniversitesi (Yüksek Lisans Tezi).

ASO Matbaa Dünyası E-Bülteni, Ağustos 2009, s:4

C.Cengiz, **II.Uluslararası Matbaa Teknolojileri Sempozyumu Kitapçığı**,2007,s:195

Ceylan, İ. G., (2012). **Matbaacılık Sektöründe Kullanılan Ofset Baskı Sisteminde Grafik Tasarımdan Kaynaklanan Baskı Hatalarının İncelenmesi**. Ankara: Gazi Üniversitesi (Yüksek Lisans Tezi).

Ceylan, İ.G. ve Akengin G. (2014) **Matbaacılık Sektöründe Kullanılan Ofset Baskı Sisteminde Grafik Tasarımdan Kaynaklanan Baskı Hatalarının İncelenmesi**. Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi. Sayı: 33 (Yükseklisans tezinden oluşturulmuş makale)

Dağlı, N. (1995). **Gazete Yayımlama Teknikleri**. İstanbul: İmaj Yayıncılık.

Dereli, A. ve Mert, H. (1987). **Genel Matbaa**. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.

Becer, E. (1997) **İletişim ve Grafik Tasarım** , Ankara, Dost Kitabevi, s. 92-93.

Eryılmaz, B. P. (2008). **2000-2007 Yılları Arası Ankara İlindeki Matbaa Teknolojilerindeki Gelişiminin Grafik Tasarım Eğitimine Etkisi**. Ankara: Gazi Üniversitesi (Yüksek Lisans Tezi).

Kalafat Alpaslan, T. D. (2007) **Türk grafik sanatının kimliğine dair**, Türk Dünyası

Araştırmaları Sayı:166 Şubat: 86

Kansu, N. ve Köse, E. (2008). **Ofset Baskı Teknolojisi**. Ankara: İlke Yayınevi

Karasar, N. (1998). **Bilimsel Araştırma Yöntemi**. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Kaya, A. (2000). **Matbaa Teknolojisinde Dizgi Sistemleri Kronolojisinin Teknik Olarak İncelenmesi**. Ankara: Gazi Üniversitesi (Yüksek Lisans Tezi).

Ketenci, H.F. ve Bilgili C., (2006). **Görsel İletişim ve Grafik Tasarım**. İstanbul : Beta Basım Yayın

Kınık, M. (2005). **Grafik Tasarım ve Üretim Teknolojileri**. Ankara: Asil Yayın Dağıtım

Mazlum, F.S. (2006). **Masaüstü Yayıncılık Tasarım ve Basım Teknolojisine Giriş**. Ankara: Gazi Kitabevi.

Pekmezci, H. (1992). **Tüm Yönleriyle Serigrafi ipek Baskı.**, Ankara: İlke Yayıncılık.

Teker, U. (2009). **Grafik Tasarım ve Reklam**. İstanbul : İzlenim Sanat Yayınevi

Tepecik, A. (2002). **Grafik Sanatlar Tarih – Tasarım – Teknoloji**. Ankara: Detay Yayıncılık ve Sistem Ofset Yayıncılık

Ünsal, Y. (1971). **Bilimsel Reklam ve Pazarlamadaki Yeri**. İstanbul : Tivi Reklam Yayınları

Yanık, H. (2008). **Masaüstü Yayıncılık**. İstanbul: Dönence Basım, Yayın. Ankara: Güven Basımevi, A.Ü. Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi

Yavuz, V. (2010). **Matbaacılık Sektöründe Dijital Baskı Sistemleri: Dijital Baskı Sistemi ve Ofset Baskı Sisteminin Karşılaştırılması**. Ankara: Gazi Üniversitesi (Yüksek Lisans Tezi).